

Міністерство освіти і науки України
Львівська національна академія мистецтв
Підготовче відділення

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної
роботи

_____ доц. Шафран Р.С.
“_____” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
« СКУЛЬПТУРНА КОМПОЗИЦІЯ »

для підготовки слухачів підготовчого відділення
Львівської національної академії мистецтв

ЛЬВІВ - 2017

Робоча програма навчальної дисципліни «Скульптурна композиція» для підготовки слухачів підготовчого відділення Львівської національної академії мистецтв 09.09.2017 року - 10 с.

Розробник: Гончарук Володимир Віталійович, викладач кафедри МДС

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри МДС

Протокол від 09.09.2017 року № 2

Завідувач кафедри МДС

_____ (професор Скакун Я.І.)

09.09. 2017 року

Схвалено науково-методичною комісією ЛНАМ

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Голова науково-методичної комісії ЛНАМ _____ (_____)

“ ____ ” _____ 2017 року

© _____, 2017 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 7	Галузь знань: 0202 «Мистецтво»	Нормативна, бюджетна, платна
Модулів – 7	Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	Строк навчання: 35 тижнів
Змістових модулів – 9		Семестри I – II
Загальна кількість годин – 214		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – I, II семестри – 6 год.	Підготовчі курси	Лекції – 6 годин
		Практичні – 204 годин
		Контрольні (екзаменаційні) години – 4
		Вид контролю: 1. Перевірка контрольних (модульних) робіт, аудиторних; 2. Перевірка контрольних (модульних) робіт, самостійних; 3. Проведення семестрового перегляду.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Пояснювальна записка

Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція» є актуальною для художників, зокрема для всіх, хто поставив собі за мету займатися творчістю.

Вона є складовою частиною навчального плану Львівської національної академії мистецтв циклу образотворчих дисциплін, до якого входять: «Рисунок», «Живопис», «Скульптура», «Композиція».

З поміж вище названих дисциплін «Композиція» займає провідну ланку цього циклу. Вона є невід'ємною складовою в підготовці абітурієнтів.

Роль цієї дисципліни в підготовці абітурієнтів дуже вагома. Вона вивчає принципи художнього синтезу архітектурно-скульптурних комплексів та єдності рельєфної й об'ємної пластики. Термін «композиція» зазвичай вживається в двох значеннях: перше – це побудова художнього твору, що обумовлена його змістом, призначенням і характером; друге – сам твір (кінцевий результат діяльності скульптора).

Будучи основним засобом організуючих компонентів кожного художнього твору, вона надає йому цілісність, підпорядкованість складових елементів один одному, «тримає» та організовує простір.

Навчаючи композиції, необхідно зважати на такі закони, як закон рівноваги та закон єдності і співпідпорядкування.

Закон рівноваги. Рівновага залежить від: розташування основних мас композиції; організації композиційного центру; пластичної і ритмічної побудови композиції; пропорцій; колірних, тональних і фактурних віднесень окремих частин між собою і цілим і т. ін. Рівновага проявляється по-різному в симетричних і асиметричних композиціях.

Закон єдності і співпідпорядкування. Необхідною умовою організації гармонійної композиції з деякої кількості елементів є вимога, щоб вона (композиція) була єдина. Це має бути відображено в єдності пластичного рішення, формоутворення, колористичного та фактурного вирішення образного й змістового розкриття теми.

Знання і вміння створювати композиційний твір набуваються у відповідній конкретній послідовності виконання завдань.

2.2. Мета навчальної дисципліни

Метою курсу навчальної дисципліни «Композиція» є формування у абітурієнтів знань закономірностей і законів гармонії із засобами, що допомагають створювати гармонічні композиційні твори, вмінь оволодіння різноманітними творчими прийомами взаємозв'язку композиції з скульптурою. Навчальні завдання, що поступово ускладнюються сприяють розвитку і закріпленню прийомів самостійної творчої праці,

самоутвердження, самоаналізу та самооцінки, що важливо для формування творчої особистості.

Зважаючи на триєдину мету будь-якого навчання, композиція забезпечує *розвиток* творчої уяви, довільної та мимовільної пам'яті, дивергентності мислення, варіативності, індивідуальності поглядів на композиційний твір, професійний, творчий та компетентнісний потенціал абітурієнтів.

Виховна мета навчальної дисципліни полягає у вихованні особистісно-компетентного професіонала-художника, який вільно застосовує знання, вміння, навички, досвід, закони композиції під час творчого процесу, вміє пояснити та реалізувати свій творчий задум, використавши для цього необхідні засоби. Окрім цього, сам процес навчання створює умови для становлення громадянина, який легко соціалізується, поінформований, вміє користуватися сучасними джерелами інформації, переосмислювати і творчо використовувати її, є носієм змін в усіх сферах суспільного та власного життя.

2.3. Завдання навчальної дисципліни

Завдання навчальної дисципліни «Композиція» полягає в оволодінні абітурієнтами теорією і практикою цієї науки, для знаходження творчих завдань та вмілого і творчого використання засобів їх вирішення. У зв'язку з цим можна окреслити такі завдання:

- ознайомити абітурієнтів з основними поняттями композиції, її видами та законами, засобами вираження художнього образу;
- практикувати в процесі навчання дисципліни завдання наростаючої складності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни абітурієнт має

знати:

- основні відмінності композиційних стилів.
- окреслені програмою композиції;
- основні закони;
- види композиції;
- засоби вираження художнього образу, організацію композиції, засоби її гармонізації;
- основні етапи підготовки до виконання завдань.

Вміти:

- творчо опрацювати програмний матеріал з проєкцією на заплановані результати навчання;
- самостійно шукати та вибирати необхідну інформацію, користуючись різними інформаційними засобами;
- розробляти робочі проєкти відповідно до мети і поставлених навчальних цілей;
- проєктувати композиційні твори різних видів;

- створювати дивергентні та конвергентні композиційні твори відповідно до програмних навчальних завдань;
- здійснювати аналіз та самоаналіз композиційного твору;

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I семестр

102 аудит. годин

МОДУЛЬ I: *Композиційні закономірності монументально-декоративної скульптури. Закони композиції та засоби гармонізації МДС.*

Змістовий модуль 1: *Об'ємно-просторова композиція на основі трьох заданих елементарних геометричних фігур.*

Кількість аудиторних годин – 48.

Матеріал: глина, пластилін.

Максимальний розмір: 50-70 см.

МЕТА ЗАВДАННЯ:

1. Сформувати поняття форми художнього твору як засобу його вираження. Розкрити суть найпростіших форм композиції та прийоми її побудови.
2. Форма як засіб вираження художнього образу. Елементи організації площинної композиції. Варіанти найпростіших форм: куб, піраміда, куля, тощо. Прийоми побудови: стилізація, трансформація, пропорція.
3. Створити концептуально-просторову композицію, що могли би слугувати декоративно-образним елементом в інтер'єрі чи екстер'єрі.

Змістовий модуль 2. *Основи композиції в скульптурі як засіб формотворення (статика, динаміка, контраст, симетрія, асиметрія, ритм - рельєфне зображення).*

Кількість аудиторних годин – 54.

Матеріал: глина, пластилін.

Максимальний розмір: 50-70 см.

МЕТА ЗАВДАННЯ:

1. Засвоєння наукових підходів до створення художнього твору. Ознайомлення студентів із законами та видами композиції для подальшого виконання практичних завдань.

Наукові підходи створення художнього твору. Закони композиції:

1) рівновага; 2) єдність і співпорядкованість. Рівновага – це стан композиції, за якого всі компоненти її збалансовані між собою. Залежність рівноваги від

розташування основних мас, організації композиційного центру, пластичної та ритмічної побудови, пропорційного ділення і фактурних відношень окремих частин між собою і цілим. Гармонія як зв'язок різних речей між собою у єдине ціле. Організація гармонійної композиції. Композиційний центр і співпорядкованість між центром і елементами (певною кількістю елементів).

II семестр   108 аудитор. годин.

Змістовий модуль 3: *Створення об'ємно-просторової композиції на тему «Голова людини» на основі геометричних тіл.*

Кількість аудиторних годин – 108.

Матеріал: глина, пластилін.

Висота композиції – 50 см.

Зображення – тривимірне (об'ємно-просторове).

Засоби зображення - скульптурні.

МЕТА ЗАВДАННЯ: досягти гармонії цілісності, пластичної та ритмічної побудови пропорційних співвідношень частин. Виявити головний елемент композиції – акцент.

1. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма навчання			
	Усього	В тім числі		
Л		П	С.р.	
1	2	3	4	5
I семестр 102 ауд. год.				
МОДУЛЬ I: <i>Композиційні закономірності монументально-декоративної скульптури. Закони композиції та засоби гармонізації МДС.</i>				
Змістовий модуль 1: <i>Організація просторового ансамблю за допомогою простих геометричних форм.</i> Кількість аудиторних годин – 48.				
Тема 1.1. Концептуально-просторова композиція, як твір скульптурного мистецтва.	2	2		
Тема 1.2. Виконання ескізу даного завдання.	12		12	
Тема 1.3. Виконання каркасу за ескізом.	12		12	
Тема 1.4. Виконання композиційного задуму.	22		22	

Разом за змістовим модулем 1:	48	2	46	
Змістовий модуль 2: Основи композиції в скульптурі як засіб формотворення (статика, динаміка, контраст, симетрія, асиметрія, ритм – рельєфне зображення). Кількість аудиторних годин – 54.				
Тема 2.1. Композиційні закономірності монументально-декоративної скульптури. Закони композиції та засоби гармонізації МДС.	2	2		
Тема 2.2. Виконання ескізу даного завдання.	12		12	
Тема 2.3. Виконання каркасу за ескізом.	12		12	
Тема 2.4. Виконання композиційного задуму.	28		28	
Разом за змістовим модулем 2:	54	2	52	
II семестр 108 аудитор. годин.				
Змістовий модуль 3: Створення об'ємно-просторової композиції на тему «Голова людини» на основі геометричних тіл. Кількість аудиторних годин – 108.				
Тема 3.1. Концептуально-просторова композиція, як твір скульптурного мистецтва.	2	2		
Тема 3.2. Виконання ескізу даного завдання.	20		20	
Тема 3.3. Виявлення основного елемента композиції – акцент.	22		22	
Тема 3.4. Виконання каркасу за ескізом.	20		20	
Тема 3.5. Виконання композиційного задуму.	30		30	
Тема 3.6. Декорування (фактура).	14		14	
Разом за змістовим модулем 3:	108	2	106	

7. Методи навчання

1. **Словесні** (лекція, пояснення, розповідь, художня розповідь, виклад, бесіда, діалог).
2. **Наочні** (природна, малюнкova, символічно-графічна, об'ємна).
3. **Практичні** (вправи, дослідження, графічне проектування, макетування, виконання роботи в м'якому матеріалі, самостійна робота).

8. Методи контролю

1. **Поточний** (спостереження, діагностика, стимулювання, управління).
2. **Періодичний** (модульний, семестровий (самоконтроль, взаємоконтроль)).

3. Підсумковий (перегляд).

10. Шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка в балах	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Залікова оцінка за національною шкалою
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
35-59	Незадовільно з можливістю повторного підсумкового контролю	Незараховано з можливістю повторного підсумкового контролю
1-34	Незадовільно з повторним вивченням дисципліни	Незараховано з повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Класичні композиційні твори за темами модульних завдань.
2. Методичні рекомендації до виконання модульних завдань і кваліфікаційної роботи.
3. Зразки фондових студентських робіт.

12. Рекомендована література

1. Ганзен В. А., Кудин П. А., Ломов Б.Ф. О гармонии в композиции // Техническая эстетика. – 1969. – № 4.
2. Голубева О. Л. Основы композиции. Из-во «Сворог и К» – М. – 2008. – 143 с.
3. Иттен И. Искусство формы. – М., 2002.
4. Костенко Т.В. Основы композиции та тримірного формоутворення. – Харків. 2003.
5. Костенко Т.В. Основы композиции. -Харьков, 2003.
6. Кринский В., Ланцов И., Туркус М. Элементы архитектурно-пространственной композиции. М., 1968.
7. Шорохов Е. В. Основы композиции. – М., 1979.

8. Шорохов Е. В. Композиция. – М., 1986.
9. Фаворский В. А. О рисунке в композиции. Фрунзе, 1966.
10. О композиции. Сборник статей. М.. 1959.
11. Эстетические ценности предметно-пространственной среды. – М., 1999.

13. Інформаційні ресурси

1. Основи композиції. <http://kompoza.livejournal.com/>
2. Замкнута та відкрита композиція.
http://artwwwworld.org.ua/Teorija_i_praktika/Kompozicija/Tipy_kompozicii/Zamknutaja_i_otkrytaja_kompozicija/
3. Композиционные оси.
http://artwwwworld.org.ua/Teorija_i_praktika/Kompozicija/Priemy_kompozicii/Kompozicionnye_osi/
4. Скульптура. <http://7promeniv.com.ua/skulptura.html>